

Hoeveel kost beleggen in een fonds?

FSMA

AUTORITEIT
VOOR FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

AUTORITÉ
DES SERVICES
ET MARCHÉS
FINANCIERS

Update juli 2024

Doel: consumenten beter informeren over de kosten

In het kader van haar opdracht om te zorgen voor de educatie van de financiële consument, wil de FSMA:

1. toelichten welke verschillende kosten er verbonden zijn aan een fonds;
2. toelichten welke factoren het niveau van de kosten van een fonds kunnen beïnvloeden;
3. particuliere beleggers in staat stellen om de kosten die ze betalen gemakkelijker te vergelijken met de kosten die Belgische openbare ICB's doorgaans aanrekenen;
4. verduidelijken welke impact de kosten van een fonds hebben op het uiteindelijke rendement voor de belegger.

Welke verschillende kosten zijn er verbonden aan een fonds?

Verschillende soorten kosten

Als je deelbewijzen koopt van een fonds, betaal je behalve je aankoop ook nog heel wat kosten. Laat je dus niet verrassen. Informeer vooraf aan welke kosten je je allemaal moet verwachten. Hieronder vind je een **overzicht van de voornaamste kosten**:

Instapkosten

Dit zijn eenmalige kosten als je deelbewijzen van een fonds koopt. Deze vergoeden de distributeur van het fonds, dit wil zeggen je bankier of financieel tussenpersoon. Deze kosten worden meestal uitgedrukt in een percentage van het kapitaal dat je belegt. De meeste fondsen voorzien een maximum van 2% tot 3%. Koop je voor 15.000 euro deelbewijzen van een fonds en bedragen de instapkosten 3%, dan houdt de distributeur 450 euro af van je geïnvesteerd bedrag. Soms betaal je minder dan het getoonde maximumbedrag, omdat sommige distributeurs geen instapkosten vragen of het mogelijk is om te onderhandelen over het percentage.

Beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten

Deze kosten moet je jaarlijks betalen. Gemiddeld liggen ze tussen 1% en 2%. Als een beheerder heel actief met het fonds bezig is, kunnen ze hoger liggen. Deze kosten hoef je niet te betalen bij de aankoop van het fonds. Ze worden jaarlijks afgehouden van het rendement van het fonds. Deze kosten hebben dus een impact op het rendement van je investering.

Transactiekosten

Dit zijn de kosten die gepaard gaan met de verkoop of aankoop van de onderliggende beleggingen van het fonds. Deze kosten zijn afhankelijk van het type onderliggende beleggingen, de marktomstandigheden en het volume van de transacties die door de fondsbeheerder worden uitgevoerd. Deze kosten worden afgehouden van het rendement van het fonds.

Verschillende soorten kosten

Uitstapkosten

Heb je deelbewijzen van een fonds met een eindvervaldag en wil je vóór die eindvervaldag je geld of een deel ervan terug? Dan moet je uitstapkosten betalen. Ook fondsen zonder vervaldag rekenen soms uitstapkosten aan. De uitstapkosten worden uitgedrukt in een percentage van het terugbetaalde bedrag.

Prestatie-vergoedingen

Prestatievergoedingen zijn niet-terugkerende jaarlijkse kosten. Ze moeten soms betaald worden aan de beheerder van het fonds als dat een bepaald vooropgesteld rendement overschrijdt. Deze kosten worden in mindering gebracht op de prestaties van het fonds.

De beurstaks

Bij sommige fondsen moet je bij een aan- en/of verkoop een beurstaks betalen. Vraag aan je bankier of financieel tussenpersoon in welke situaties dat het geval is

Het bewaarloon

Voor het beheer ervan rekenen de meeste instellingen kosten aan. Ze variëren van instelling tot instelling.

Welke factoren beïnvloeden het niveau van de kosten?

Het distributiemodel beïnvloedt het niveau van de kosten

Veel factoren beïnvloeden het niveau van de kosten van een fonds, waaronder het distributiemodel.

Je bankier of tussenpersoon kan een vergoeding krijgen voor de beleggingsdiensten die hij/zij aan jou levert. Deze kosten kunnen op verschillende manieren worden geïnd:

- **Indirecte vergoeding via de beheerverenootschap**: Je bankier of tussenpersoon ontvangt van de beheerverenootschap een deel van de kosten voor het beheer van het fonds. Dergelijke vergoedingen, « inducements », zijn verboden als je bankier of tussenpersoon je diensten voor vermogensbeheer of onafhankelijk beleggingsadvies geeft.

en/of

- **Directe vergoeding door de belegger**: Je bankier of tussenpersoon ontvangt van jou een vergoeding bijvoorbeeld in het kader van een contract vermogensbeheer. De vergoeding kan bestaan onder de vorm van een vast bedrag in euro en/of een percentage van de activa in portefeuille (bijvoorbeeld 1% per jaar). Een directe vergoeding kan worden gecompenseerd door veel lagere kosten voor fondsen.

Naast deze vergoedingen betaal je mogelijk instapkosten wanneer je deelbewijzen van een fonds koopt.

Het is belangrijk om de kosten in hun geheel te analyseren, rekening houdend met de kosten voor beleggingsdiensten van je bankier of tussenpersoon, en de wijze waarop deze kosten worden aangerekend.

De gevolgde beheersstrategie beïnvloedt het niveau van de kosten

De gevolgde strategie:

- **Het type beheer.** Hoe actiever het beheer, hoe hoger de kosten meestal zullen zijn. Fondsen die een index volgen (passieve fondsen genaamd) hebben over het algemeen lagere kosten.
- **Het type onderliggende waarde.** Fondsen die beleggen in andere fondsen (dakfondsen) hebben vaak hogere totale kosten dan fondsen die rechtstreeks beleggen in aandelen en/of obligaties.
- **De omloop van de portefeuille.** Fondsen die een hoge omloopsnelheid hebben, hebben meestal hogere transactiekosten.
- **Het gebruik van specifieke beheertechnieken.** Fondsen die bijvoorbeeld alternatieve strategieën gebruiken of een kapitaalbeschermingsmechanisme hanteren, hebben doorgaans hogere kosten.

Voordat je in een fonds belegt, moet je je altijd afvragen of de karakteristieken overeenkomen met je behoeften.

Bijvoorbeeld:

- Wil je een actief fonds, met meer vrijheid bij het beheer, of past een passief fonds bij je verwachtingen?
- Wil je een gemengd dakfonds, met waarschijnlijk nog meer spreiding? Of verkies je een fonds dat rechtstreeks in aandelen en/of obligaties belegt?

Welke kosten moeten
particuliere beleggers betalen
voor Belgische openbare ICB's?

Voornaamste kosten

De instapkosten en de beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten zijn over het algemeen de voornaamste kosten wanneer je belegt in een fonds*. In het vervolg van deze presentatie gaat het over deze kosten.

Het is echter belangrijk om rekening te houden met alle kosten voordat je een beleggingsbeslissing neemt.

Informatie over de kosten van een fonds wordt gegeven in het deel « *Wat zijn de kosten?* » van het essentiële-informatiedocument (KID) dat je krijgt van de persoon die je advies geeft of het fonds verkoopt.

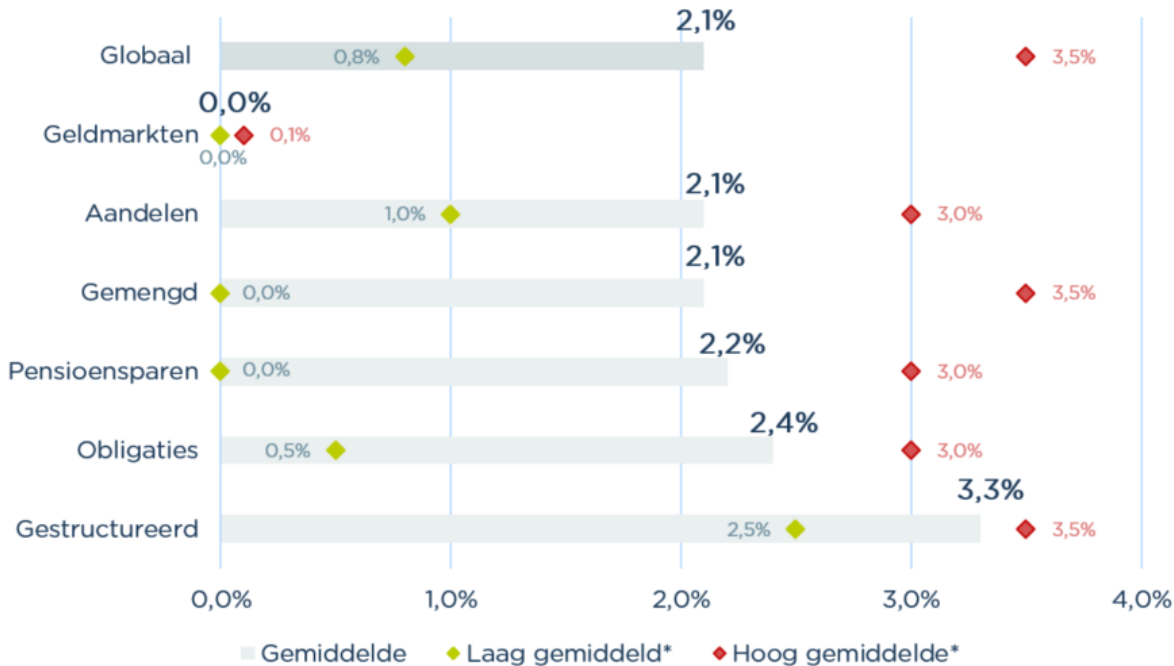
Dit deel bevat een tabel getiteld « **Samenstelling van de kosten** ».

Samenstelling van de kosten		
Enmalige kosten bij in- of uitstap		Als u uitstapt na één jaar
Instapkosten	Maximaal 2% van het geïnvesteerde bedrag. Dit is het hoogste bedrag dat u in rekening zal worden gebracht. De verkoper zal u informatie geven welk bedrag feitelijk in rekening wordt gebracht.	Maximaal 200 EUR
Uitstapkosten	Wij brengen voor dit product geen uitstapkosten in rekening.	0 EUR
Lopende kosten die elk jaar in rekening worden gebracht		
Beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten	1,5% van de waarde van uw belegging per jaar. Dit is een schatting op basis van de feitelijke kosten van het afgelopen jaar.	150 EUR
Transactiekosten	0,2 % van de waarde van uw belegging per jaar. Dit is een schatting van de kosten die ontstaan wanneer we de onderliggende beleggingen voor het product kopen en verkopen. Het feitelijke bedrag zal variëren naargelang hoeveel we kopen en verkopen.	20 EUR
Incidentele kosten die onder bepaalde voorwaarden in rekening worden gebracht		
Prestatie-vergoedingen	Er is geen prestatievergoeding voor dit product.	0 EUR

*Uitstapkosten en prestatievergoedingen worden niet vaak aangerekend bij Belgische openbare fondsen, transactiekosten kunnen sterk variëren van periode tot periode voor een fonds.

Instapkosten

Gemiddelde maximum instapkosten per type beleggingsbeleid voor niet-professionele klanten bij Belgische openbare fondsen:

Bijvoorbeeld: **beleggingsfondsen van het type aandelen** rekenen doorgaans maximum **2,1%** instapkosten aan. Het hoog gemiddelde bedraagt **3,0%**, het laag gemiddelde **1,0%**.

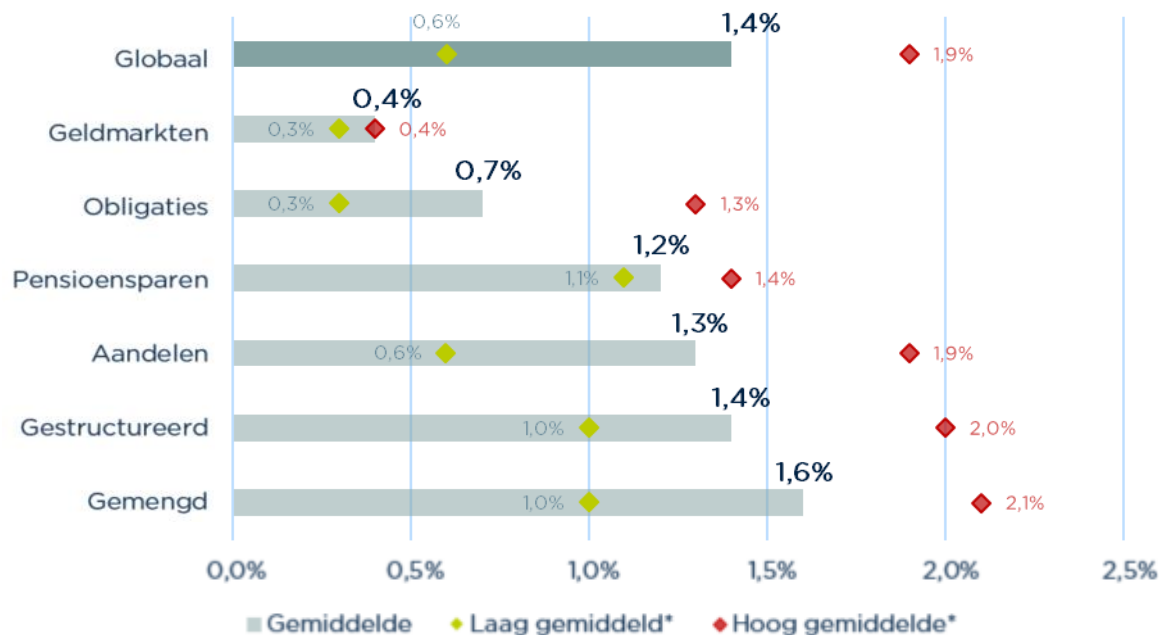
Aan de hand van deze percentages kan worden vergeleken of de maximum instapkosten van een bepaald fonds hoger of lager liggen dan het gemiddelde voor andere fondsen met dit beleggingsbeleid.

Sources: Refinitiv Lipper, FSMA

* De lage en hoge gemiddelden vertegenwoordigen respectievelijk het 10de en 90ste percentiel van de distributie. Dat betekent dat de instapkosten bij 10% van de fondsen lager zijn dan het lage gemiddelde.

Beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten

Gemiddelde jaarlijkse beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten voor niet-professionele klanten, per type beleggingsbeleid, bij de Belgische openbare fondsen:

Bijvoorbeeld: **beleggingsfondsen van het type aandelen** hebben gemiddeld **1,3%** beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten per jaar. Het hoog gemiddelde bedraagt **1,9% per jaar**, het laag gemiddelde **0,6% per jaar**.

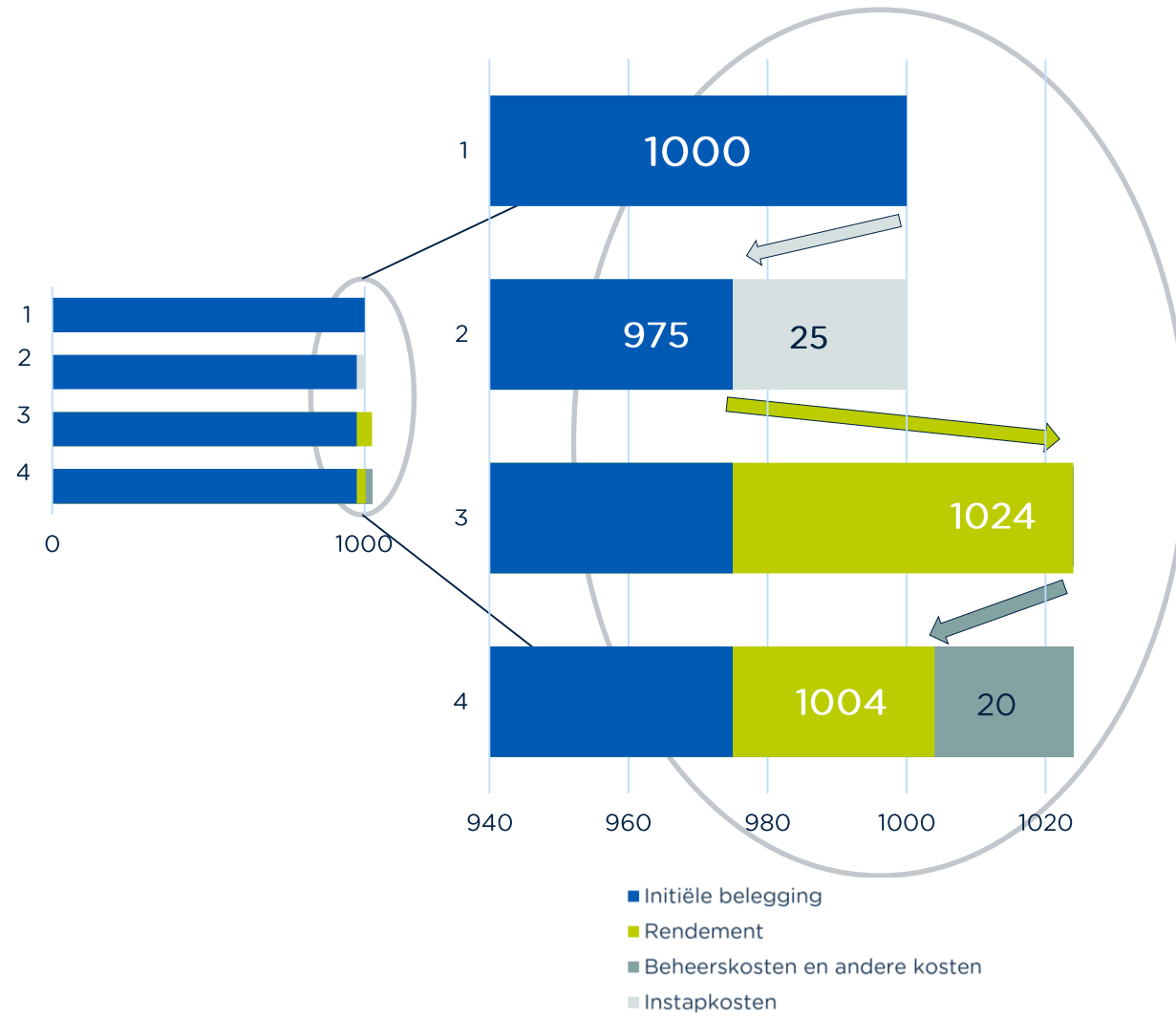
Aan de hand van deze percentages kan worden vergeleken of de kosten van een bepaald fonds hoger of lager liggen dan het gemiddelde voor andere fondsen met dit beleggingsbeleid.

Sources: Refinitiv Lipper, FSMA

* De lage en hoge gemiddelden vertegenwoordigen respectievelijk het 10ste en 90ste percentiel van de distributie. Dat betekent dat de kosten bij 10% van de fondsen lager zijn dan het lage gemiddelde.

Welke impact hebben de
voornaamste kosten op uw
rendement?

Theoretische impact van de kosten op 1 jaar

1. U belegt 1.000 €
2. U betaalt eenmalig 2,5% instapkosten
3. Het fonds levert een rendement op van 5%...
4. ...en de beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten, die 2% bedragen, worden op periodieke basis in mindering gebracht van uw belegging

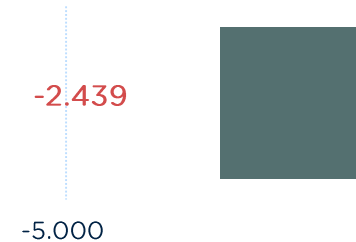
Impact van de reële gemiddelde kosten op 10 jaar

- Belegging van 10.000 euro op een periode van 10 jaar
- Jaarlijks brutorendement van 5%
- 2,1% instapkosten en 1,4% beheers- en andere kosten per jaar (gemiddelde percentages voor Belgische openbare fondsen)*

Belegging en nettomeerwaarde

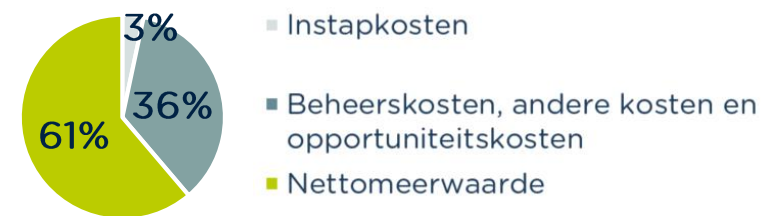
Impact van de kosten**

De impact van de kosten is 39% van de meerwaarde*. Het netto-eindrendement bedraagt **3,3% per jaar**.

Het verschil tussen het bruto- (5%) en het nettorendement (3,3%), het « effect van de kosten per jaar », is 1,7%. Je vindt dit percentage in de KID.

Spreiding van de meerwaarde

Het kostenniveau heeft een aanzienlijke impact op het eindrendement. Het is dus erg belangrijk om die kosten te vergelijken alvorens te beleggen.

* De methode die wordt gebruikt om het rendement en de kosten te combineren werd licht aangepast sinds de eerste versie van deze studie

** De impact van de kosten omvat de instapkosten, de beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten en de opportuniteitskosten (= rendementsverlies op de betaalde kosten), maar niet de eventuele taken.

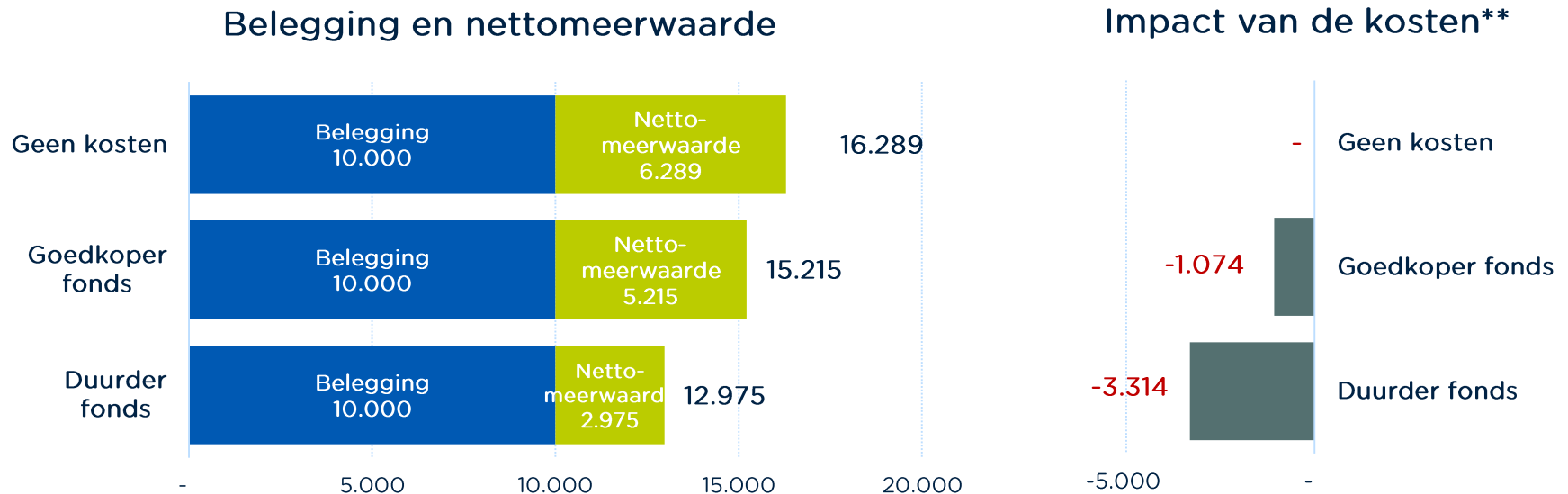
Impact van de kosten op 10 jaar

Vergelijking van de verschillende kostenscenario's

Hetzelfde uitgangspunt: belegging van 10.000 euro op 10 jaar met jaarlijks brutorendement van 5%*

3 kostenscenario's:

1. Geen kosten (theoretisch voorbeeld)
2. Lage gemiddelde kosten: 0,8% instapkosten en 0,6% beheers- en andere kosten per jaar
3. Hoge gemiddelde kosten: 3,5% instapkosten en 1,9% beheers- en andere kosten per jaar

• De methode die wordt gebruikt om het rendement en de kosten te combineren werd licht aangepast sinds de eerste versie van deze studie

** De impact van de kosten omvat de instapkosten, de beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten en de opportuniteitskosten (= rendementsverlies op de betaalde kosten), maar niet de eventuele taksen.

Conclusies

1. Vraag jezelf af of de kenmerken van de beleggingsfondsen die je overweegt aan je behoeften voldoen

2. Analyseer steeds het geheel van de kosten gelinkt aan verschillende beleggingsfondsen.

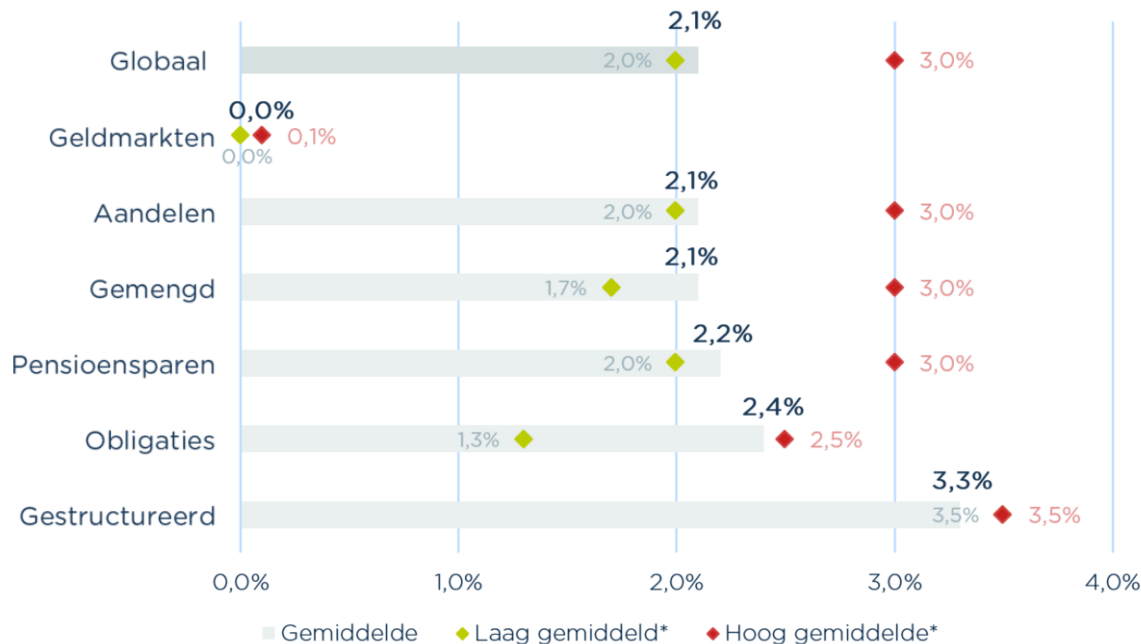

3. Vergelijk de kosten en hou rekening met hun impact op het eindrendement dat u zal behalen.

Bijlagen

Instapkosten – percentiel 25 en 75

Gemiddelde maximum instapkosten per type beleggingsbeleid voor niet-professionele klanten bij Belgische openbare fondsen:

Bronnen: Refinitiv Lipper, FSMA

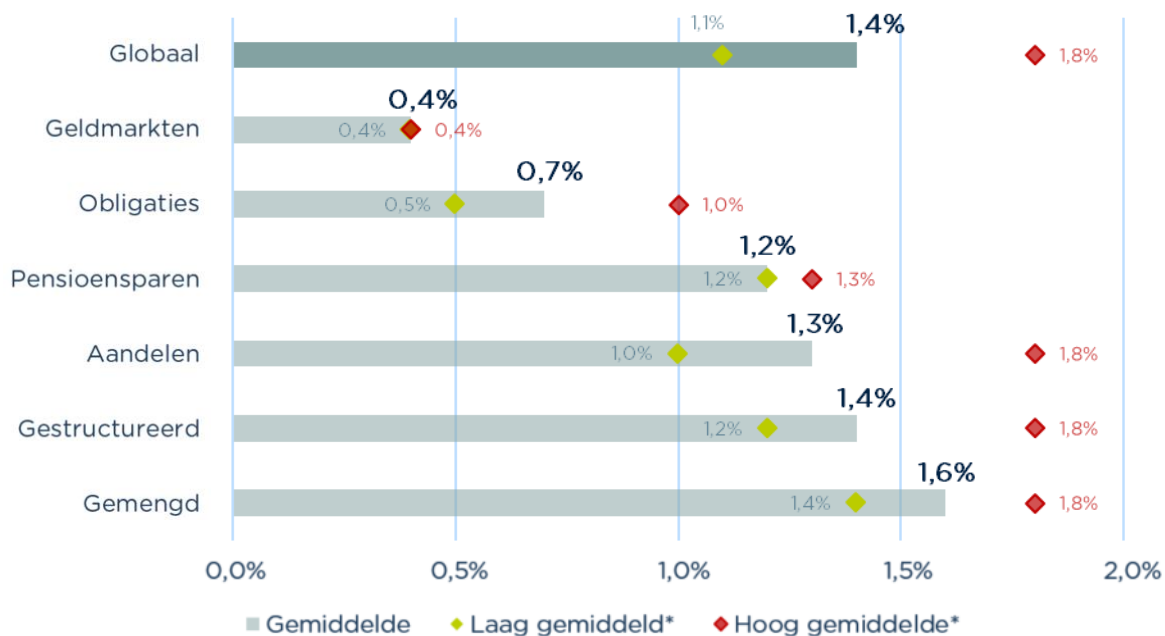
Bijvoorbeeld: **beleggingsfondsen van het type aandelen** rekenen doorgaans maximum **2,1%** instapkosten aan. Het hoog gemiddelde bedraagt **3,0%**, het laag gemiddelde **2,0%**.

Aan de hand van deze percentages kan worden vergeleken of de maximum instapkosten van een bepaald fonds hoger of lager liggen dan het gemiddelde voor andere fondsen met dit beleggingsbeleid.

* De lage en hoge gemiddelden vertegenwoordigen respectievelijk het 25ste en 75ste percentiel van de distributie. Dat betekent dat de instapkosten bij 25% van de fondsen lager zijn dan het lage gemiddelde

Beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten – percentiel 25 en 75

Gemiddelde jaarlijkse beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten voor niet-professionele klanten, per type beleggingsbeleid, bij de Belgische openbare fondsen:

Sources: Refinitiv Lipper, FSMA

Bijvoorbeeld: **beleggingsfondsen van het type aandelen** hebben gemiddeld **1,3%** Beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten per jaar. Het hoog gemiddelde bedraagt **1,8% per jaar**, het laag gemiddelde **1,0% per jaar**.

Aan de hand van deze percentages kan worden vergeleken of de kosten van een bepaald fonds hoger of lager liggen dan het gemiddelde voor andere fondsen met dit beleggingsbeleid.

* De lage en hoge gemiddelden vertegenwoordigen respectievelijk het 25ste en 75ste percentiel van de distributie. Dat betekent dat de kosten bij 25% van de fondsen lager zijn dan het lage gemiddelde.